

İnsan Kur'anla

Niçin ve Nasıl Buluşmalı

Prof. Dr. Ahmet Turan
ARSLAN

M.Ü. İlahiyat Fakültesi
Öğretim Üyesi

İnsan, yaratılmışların en üstünüdür; eşref-i mahlûkâtıdır. Akıl gibi büyük bir nimetle donatılmış ve şu varlık âleminde kelâm-ı ilâhiye muhâtap olmak gibi bir ayrıcalığa sahiptir insan...

Kendisine Yaratıcısı tarafından gönderilen bir mesaj demek olan Allah kelâmının ne demek olduğunu anlamaya çalışmak ise, elbette, bu üstün niteliklere sahip olan yaratığın, yani insanın görevi olmalıdır. Şu halde, insan için, kelâm-ı ilâhiden murâd-ı ilâhinin ne olduğunu anlamaya çalışmamak gibi bir noksanlık düşünülemez. Sözün özü şu ki; insan, kendisine Yaratıcısı tarafından bağışlanmış ve kendisini diğer varlıklardan ayırıcı niteliği olan yüksek akıl nimetini, yine O'nun mesajını anlamak gibi yüce bir gaye uğruna sarf etmelidir ve bu onun en başta gelen görevidir.

Kelimenin tam ve kâmil manasıyla azamet ve büyüklük sahibi olan Allahu zülcelâl, Rahman'dır; yarattıklarına acıyandır. İnsan, kulluk görevini yerine getirirken şaşırabileceği, bütün donanımlarına rağmen aciz kalabileceği için merhamet sahibi Allah, ona

bir de kılavuz göndermiştir. Bu kılavuz peygamberler ve onlarla gönderilen sahife ve kitaplardır. İnsana şu dünyaya hayatını nasıl geçirmesi gerektiğini göstermek üzere gönderilen son kılavuz ise, Son Peygamber Muhammed (a.s.) ve onunla gönderilen Kur'an'dır. Kur'an'ın bu özelliğini anlatan âyetin (İsrâ suresi.9) Meali ise şöyledir:

"Şüphesiz ki bu Kur'an, insanları en doğru ve en sağlam yola iletir ve salih amel işleyen müminlere büyük bir ecir olduğunu müjdelir."

Kur'an'ın içinde bulunan gerçekleri ve insanlık için nasıl bir kurtuluş reçetesi ve kılavuzu olduğunu Allah Resûlü (s.a.v) Mealen şöyle açıklamıştır: "Muhakkak ki ileride karanlık geceler gibi fitneler olacak.

- Ey Allah'ın Resûlü ondan kurtuluş nasıl olur? denildi.

O buyurdu ki:

- Yüce Allah'ın kitabı ile. Onda, sizden öncekilerin haberleri, sizden sonrakilerin haberleri ve sizinle ilgili hükümler vardır. O bir eğlence vasıtası değildir. Hak ile bâtili ayıran bir kelâmdır. Onu kibirlenerek terk ede-

nin Allah belini kırar. Kim doğru yolu ondan başkasında ararsa Allah onu sapıklığa düşürür. O Allah'ın sağlam ipidir. Ve apaçık nurudur. Hikmet dolu Kur'an'dır. Doğru yoldur. Nefsânî arzuların sapıtmamasına, görüşlerin dağılmamasına yegâne sebep odur. Âlimler ona doymaz, Allah'tan korkarak günah işlemekten çekinenler, ondan usanmazlar. Onun ilmini bilen ileri gider; onunla amel eden sevap kazanır. Onunla hükmeden adalet eder. Ona sınıksız sarılan doğru yolu bulur." (Ahmed bin Hanbel, Müsned, I,91, Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili. (Sadeleştirilmiş baskısı) I,223)

"Kur'an" sözü, bir manası da toplamak ve bir araya getirmek demek olan, (Karae) fillindedir. Bundan dolayı bazı bilginler, bu kitaba, Kur'an diye isim verilmesini onun, Allah'ın diğer kitaplarının semeresini (mahsul ve muhtevası) ve hatta bütün ilimlerin semeresini toplayıcı olmasıyla açıklamışlardır. Bu açıklamadaki diğer ilâhi kitapların "semeresi=meyvesi" ifadesi dikkat çekicidir. Zira bahçelere dikilen ağaçlardan maksat bizzat kendileri değil meyveleri ve onlar-

dan elde edilecek faydalardır. Bir ağacın faydası meyvesinde toplandığı gibi ilâhi kitapların faydalarının toplandığı meyve de Kur'an'dır. Böyle bir özetlemenin nasıl mümkün olduğunu ise, yüz binlerce sayfalık kitapları, küçücük bir hard diske sığdıran zamanımız insanının aklı herhalde rahat kavrayacaktır. Bu yüzdendir ki Kur'an; indiğinden itibaren her çağda yaşayacak insanlara hitap edecek bir kitaptır. Kıyamette de Cenabı Hak insanları Kur'an ile muhakeme edecektir. Bu hakikate inananlara ise Kur'an'ı tebliğ etmek, ama asla zorlamamak gerektiğini yine Kur'an âyeti bize bildirmektedir.

Meallerden istifadeyi teşvik ederken burada bir noktaya dikkat çekilmesi kaçınılmaz bir gerekliliktir. Unutulmalıdır ki Kur'an, anlaşılabilir bir kitap değildir. Kur'an düşünülüp ibret alınır diye indirilmiştir. O kendisini bütün insanlığa duyurmak ve anlatmak için inmiş ve duyurmuştur.

İmam-ı Gazalî'nin verdiği bir misalde olduğu gibi, bir hükümdardan bir kimseye içinde bir takım emirler ve yasaklar bulunan mektup/mesaj gel-

Lütfen, her türlü ön yargıdan uzak, temiz, duru, dingin bir kalp ile Kur'an-ı Kerim'i idrak edecek şekilde okuyunuz. İnaniyorum ki, Allah (c.c), okuduklarımız doğrultusunda yaşar isek, bizlere, dünya ve ahiretin güzelliklerini, hayal dahi edemeyeceğimiz bir cömertlikle ihsan edecektir.

M. Nureddin COŞAN
(31.10.2001-Beraat Kandili tebriği)

*Kur'an'ın indirilmesinden
asıl maksat sadece okumak
değil, gereğince amel etmektir.*

Abdullah İbn Mes'ud (R.A.)

se, o kimse de o emir ve yasaklardan hiçbirine dikkat etmeksizin o mesajı tekrarlayıp dursa nasıl olumsuz, yakışsız bir durum sergilemiş olursa, Kur'an'ı tekrarlayıp duran ama onun kendisine yönelik emir ve yasaklarını hiç düşünmeyen kimse de aynı duruma düşmüş olmaz mı?!

Ancak, Mealleri okurken düşünme düşünme, kendisine ibretler ala ala, dersler çıkara çıkara okumalı ama "Mealciliğe" sapmamalıdır. Yani yeterli donanıma sahip olmayan kimselerin yaptığı gibi iki satır Meal okuyup kendisini müftü, müctehid zanneden gafiller gibi davranmamalıdır. Haddini bilmelidir. Şair ne güzel demiş:

*Çeşm-i insâf gibi âkile mîzân olmaz
Kişi noksânını bilmek gibi irfân olmaz*

Şu atasözümüz de anlayanlar için çok ibret vericidir:

"İslâm'ın şartı beştir. Altıncısı haddini bilmektir."

Kur'an'ı Kerîm'i/mealini/tefsirini sahabeler ve bu işe gönül vermiş kimseler gibi cânu gönülden okumalı; ilkbahar-

da bereketli yağmur damlalarıyla canlanan, yeşeren toprak gibi Kur'an'ın feyziyle gönüllerimizi uyandırmalıyız. Rabbimizin sözlerini, gaflet uykusundan uyanmış olarak ve şöyle bir yakarış içinde okuyup anlamaya çalışalım:

"Allah'ım Kur'an'ı kalbimin ilkbaharı eyle!"